

การคัดกรองภาวะสมองเสื่อมเบื้องต้นในผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงด้วยเครื่องมือ
i-Cog mini โดย อสม.เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต

Screening for primary dementia in the elderly with hypertension using a device
i-Cog mini by Village Health Volunteer specialist of mental health

สันติภาพ เยี่ยมโรสง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า 100 ปี อ.เมืองยาง จ.นครราชสีมา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการพัฒนาระบบการคัดกรองภาวะสมองเสื่อมเบื้องต้นในผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงในชุมชนในอำเภอเมืองยาง วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อให้ผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง มีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันโรคสมองเสื่อม 2) มีระบบการประเมิน คัดกรอง และการรับรู้สัญญาณเตือนภาวะสมองเสื่อมกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง และ 3) มีระบบการส่งต่อผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงที่มีผลการทดสอบสภาพสมองเบื้องต้นที่ผิดปกติ เข้ารับการเฝ้าระวัง ดูแล รักษา อย่างทันที่ทันที่ พัฒนากิจกรรมด้วยกระบวนการ PDCA และ DALI โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model : HBM) ของ Rosenstock Strecher และ Becker มาดำเนินกิจกรรม เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนกันยายน 2565 ผลการศึกษา พบว่า 1) ร้อยละ 86.11 ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันโรคสมองเสื่อมเพิ่มขึ้น 2) กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ได้รับทดสอบสภาพสมองเบื้องต้น ร้อยละ 95 และ 3) กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ที่มีผลการทดสอบสภาพสมองเบื้องต้นที่ผิดปกติได้รับการส่งต่อเข้ารับการเฝ้าระวัง ดูแล รักษา อย่างเป็นระบบ ร้อยละ 100

คำสำคัญ: การคัดกรองภาวะสมองเสื่อม, ผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง

เอกสารอ้างอิง

เกษริน อุบลวงศ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมป้องกันโรคสมองเสื่อมของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกองเทพ*, 33(2), 16 – 24.

จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ. (2562). *พฤติกรรมสุขภาพ แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชมรมเครือข่ายนักสื่อสารเชิงลึกแห่งประเทศไทย. (2564). ประเทศพร้อมหรือยัง ผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อมเพิ่มจำนวนต่อเนื่อง ขาดความเข้าใจ ขาดแพทย์ วิกฤติชาติ. สืบค้นจาก <https://public.tableau.com/views/TDJ-health/Section-1?:showVizHome=no>
- ปิติพร สิริทิพากร. (2564). กรณีศึกษาผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อม: แผนการพยาบาลอย่างครอบคลุม. *วารสารพัฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ*, 19(1), 81 – 94.
- โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า 100 ปี. (2564). *ข้อมูลพื้นฐานประชากรในโปรแกรม Hos XP*. วันที่สืบค้น วันที่ 7 กันยายน 2564.
- ศิริกุล การุณเจริญพานิชย์. (2558). ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมและการพยาบาล : บทบาทที่ท้าทายของพยาบาล. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 25(1), 1 – 12 .
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). สถิติด้านผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=social>
- อาทิตยา สุวรรณ. (2560). บทบาทพยาบาลในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 35(1), 6 – 15.
- Rosenstock, I.M, Strecher, V.J. & Becker, M.H. (1988). Social learning theory and the Health Belief Model. *Health Education Quarterly*, 15(2), 175-183.
- World Health Organization. (2022). Dementia. Retrieved from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dementia>
- World Health Organization. (2022). Mental health of older adults. Retrieved from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-of-older-adults>.